

VYSOKÝ PŘEDSTAVITEL
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 18.3.2020
JOIN(2020) 7 final

**SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

Politika Východního partnerství po roce 2020

Posilování odolnosti – Východní partnerství, které je přínosné pro všechny

{SWD(2020) 56 final}

1. Úvod

Východní partnerství je společnou iniciativou Evropské unie, jejích členských států a Arménie, Ažerbájdžánu, Běloruska, Gruzie, Moldavské republiky¹ a Ukrajiny (dále jen „partnerské země“). Východní partnerství, zahájené v roce 2009, je strategickým a ambiciózním partnerstvím založeným na společných hodnotách a pravidlech, společných zájmech a závazcích a na sdílené sounáležitosti a odpovědnosti. Jeho cílem je posílit a prohloubit politické a hospodářské vztahy mezi EU, jejími členskými státy a partnerskými zeměmi, kterým pomáhá úspěšně projít ekologickou a digitální transformací. Partnerství podporuje plnění mnoha globálních politických cílů, včetně Pařížské dohody o změně klimatu a cílů udržitelného rozvoje Agendy OSN 2030. Přispívá k obecnému cíli, jímž je posílení stability, prosperity a odolnosti sousedních zemí EU, jak je stanoveno v **globální strategii zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie**² a v **přezkumu evropské politiky sousedství** z roku 2015. Je plně v souladu s **politickými směry Evropské komise na období 2019–2024**³ a odráží také všechny relevantní stěžejní strategie přijaté Komisí⁴.

Od svého vzniku Východní partnerství významně přispělo ke **sblížení EU a partnerských zemí**. Summit Východního partnerství konaný v listopadu 2017 v Bruselu předznamenal nový přístup, který spočíval v přijetí společného programu reform nazvaného „**20 cílů pro rok 2020**“. Tento ambiciózní pracovní plán se zaměřil na dosažení konkrétních výsledků v daných zemích a na **zlepšení života občanů** ve čtyřech hlavních oblastech politiky: 1) silnější hospodářství, 2) silnější správa věcí veřejných, 3) silnější propojenost a 4) silnější společnost. Byly také stanoveny cíle pro průřezové otázky rovnosti žen a mužů, občanské společnosti, médií a strategické komunikace.

Cílem Východního partnerství bude i nadále budování prostoru demokracie, prosperity, stability a posílené spolupráce založené na společných hodnotách. EU má strategický zájem na tom, aby v rámci vnější činnosti pokračovala její globální vedoucí pozice v oblasti lidských práv a demokracie, a to i v souvislosti s Východním partnerstvím. Dodržování lidských práv je základním prvkem odolných, inkluzivních a demokratických společností. Pozornost bude proto nadále věnována nedořešeným otázkám v rámci stávajících cílů, zejména pokud jde o právní stát, ochranu lidských práv, boj proti korupci a diskriminaci, úlohu nezávislých médií a občanské společnosti a prosazování rovnosti žen a mužů. Z přístupu EU založeného na pobídkách (zásada „více za více“ a „méně za méně“) budou i nadále těžit ty partnerské země, které v oblasti reform vyvíjejí největší úsilí. Budoucí politický přístup k Východnímu partnerství by měl stavět na již dohodnutých úkolech, cílech, zásadách a oblastech spolupráce.

Další spolupráce se zeměmi Východního partnerství zůstane jednou z klíčových priorit EU. Obnovená dynamika politiky Východního partnerství tuto spolupráci – zdůrazňováním její vzájemné prospěšnosti – dále posílí. Výsledkem bude další rozvoj politických vztahů se všemi východními partnery, a to na dvoustranném i mnohostranném základě. Z důvodu své zeměpisné polohy mezi Evropskou unií, Asií a širším sousedstvím pak region Východního partnerství přináší přidanou hodnotu pro zahraničněpolitickou angažovanost EU, zejména s ohledem na různý stupeň ekonomického, společenského a strategického propojení se sousedními zeměmi. Přítomnost a zájmy dalších regionálních a globálních mocností, jakož i kulturní a zeměpisné vazby se Střední Asií představují další příležitosti k rozvoji vzájemně

¹ Dále jen „Moldavsko“.

² https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eugs_review_web_0.pdf

³ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_cs.pdf

⁴ Patří mezi ně sdělení „Zelená dohoda pro Evropu“ (COM(2019) 640), „Formování digitální budoucnosti Evropy“ (COM(2020) 67), „Nová průmyslová strategie pro Evropu“ (COM(2020) 102) a „Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025“ (COM(2020) 152).

prospěšných vztahů i s dalšími zeměmi v širším sousedství. Činnost EU v tomto regionu doplňují další politiky a iniciativy, jako je Severní dimenze a černomořská synergie.

V květnu 2019 zahájila Evropská komise konzultaci o budoucnosti Východního partnerství. Evropská rada tento přístup potvrdila v červnu 2019.

Konzultace probíhala do konce října 2019. Byla rozsáhlá a inkluzivní, například prostřednictvím webové stránky pro strukturovanou konzultaci o Východním partnerství při ní bylo shromážděno více než 200 písemných příspěvků. Svá stanoviska předložily téměř všechny členské státy a všechny partnerské země stejně jako Evropský parlament, Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů. Dále se vyjádřily Evropská investiční banka, Evropská banka pro obnovu a rozvoj a jiné mezinárodní finanční instituce a široká škála zainteresovaných stran, jako jsou organizace občanské společnosti (včetně Fóra občanské společnosti Východního partnerství), think tanky, akademické instituce a podnikatelské organizace. Byla zohledněna doporučení fóra mládeže Východního partnerství a tzv. mladých evropských velvyslanců (*Young European Ambassadors*).

Toto společné sdělení rovněž čerpá ze zpětné vazby získané během **konzultací v každé ze šesti partnerských zemí** a v řadě členských států EU. V potaz byly vzaty i diskuse v rámci platform a panelů stávající struktury Východního partnerství a souvisejících zasedání.

Celkově panuje široká shoda na tom, že **současný politický rámec Východního partnerství je pevný a představuje pro občany hmatatelný přínos**. Společné sdělení nastiňuje, jak řešit **společné výzvy** a jak bude EU v budoucnu s partnerskými zeměmi spolupracovat v různých oblastech politiky. Na základě výsledků konzultace tento dokument představuje nové **dlouhodobé politické cíle pro Východní partnerství po roce 2020** a stanoví opatření, jejichž cílem je **posílit odolnost, podpořit udržitelný rozvoj a dosáhnout hmatatelných výsledků pro společnost**.

2. HLAVNÍ ÚSPĚCHY VÝCHODNÍHO PARTNERSTVÍ

V roce 2015 členské státy EU a partnerské země přivítaly přezkum **evropské politiky sousedství** v kontextu globální strategie EU. Vyzvaly k výraznější **diferenciaci**, silnějšímu pocitu **odpovědnosti**, přesnějšímu **zacílení** spolupráce a větší **flexibilitě**. Z konzultace vyplynulo, že Východní partnerství vesměs těchto cílů dosáhlo.

Pokud jde o **diferenciaci**, partnerství se rozvíjelo v souladu se zájmy, ambicemi a pokrokem jednotlivých partnerů. Byly uzavřeny nové, rozsáhlé politické a hospodářské dvoustranné dohody mezi EU a jednotlivými partnerskými zeměmi. Vztahy s Gruzíí, Moldavskem a Ukrajinou se řídí dohodami o přidružení a prohloubenými a komplexními dohodami o volném obchodu. Aby byly tyto ambiciózní dohody plně provedeny, dohodly se tyto tři země na tom, že stanoví „programy přidružení“ pro krátkodobé a střednědobé priority spolupráce. V zájmu usnadnění přeshraničního pohybu osob byla přijata ujednání o bezvízovém styku mezi EU a těmito zeměmi. Všechny tři země v plném rozsahu prováděly dohody o zpětném přebírání osob.

Rámcem pro vztahy EU s Arménií je dohoda o komplexním a posíleném partnerství; v případě Ázerbájdžánu pak probíhají jednání o nové dohodě. Spolupráce s těmito dvěma zeměmi je založena na dohodnutých prioritách partnerství. Vztahy s Běloruskem se opírají o odvětvové dialogy, vedle toho probíhají jednání o prioritách partnerství. Základem pro snadnější cestování obyvatel Arménie, Ázerbájdžánu a Běloruska byly dohody o zjednodušení vízového režimu a o zpětném přebírání osob uzavřené s těmito zeměmi.

S cílem posílit **odpovědnost** partnerských zemí **změnila** EU způsob vzájemné spolupráce. V zájmu zvýšení dopadu se podpora EU posunula od finanční pomoci pro jednotlivé projekty směrem k podpoře **reformních politik** zaměřených na skutečnou transformaci. Tento nový

přístup přináší lidem hmatatelné výhody. Jde např. o podporu decentralizace na Ukrajině a iniciativy pro vysokou míru energetické účinnosti v Arménii, Gruzii a na Ukrajině.

EU posílila spolupráci se subjekty, které jsou v partnerských zemích odpovědné za reformy. Společně s vnitrostátními orgány podnikly EU a její členské státy zásadní kroky k zajištění **společného plánování** tam, kde je to možné. Díky tomu se bude účinněji souborně reagovat na potřeby partnerských zemí a sníží se fragmentace spolupráce, jež bude naopak soudržnější a bude mít větší dopad. Do úspěšné společné reakce se zapojila například Ukrajina a Moldavsko.

EU posílila svou strategickou spolupráci s **mezinárodními finančními institucemi**. Prostřednictvím dialogů s jednotlivými zeměmi, regiony a odvětvími zajistily EU a mezinárodní finanční instituce výraznou podporu pro malé a střední podniky a „zelené“ investice do energetické účinnosti a komunální infrastruktury, díky čemuž se snížila spotřeba energie, znečištění a emise skleníkových plynů a posílila environmentální odolnost a odolnost vůči změnám klimatu v celém regionu.

Pro zajištění účinných reforem má zásadní význam angažovanost občanské společnosti, neboť zvyšuje odpovědnost vůči veřejnosti, posiluje lidská práva a místní rozvoj a zajišťuje poskytování služeb všem obyvatelům včetně zranitelných skupin. EU zásadním způsobem podporuje přínos občanské společnosti, která je hybnou silou sociálních inovací a pomáhá vytvářet reformní koalice na celostátní, regionální a místní úrovni.

V odpovědích na konzultaci byl kladen důraz na důkladnější **zacílení** společné politiky. „20 cílů pro rok 2020“, jež členské státy EU a partnerské země schválily na summitu Východního partnerství v listopadu 2017, stanoví společný program orientovaný na výsledky, který má vzájemnou spolupráci přesněji zacílit.

Nová evropská politika sousedství zdůraznila potřebu vyšší **flexibility**, jež EU a partnerským zemím umožní reagovat na stále se měnící potřeby a okolnosti. EU v zájmu zvýšení podpory a jejich dopadů i) posílila – prostřednictvím plánu vnějších investic a nástroje pro strukturální reformy – spolupráci s mezinárodními finančními institucemi, ii) modernizovala a strategicky harmonizovala své nástroje technické pomoci (TAIEX a Twinning) tak, aby bylo možné poskytovat individualizovanou podporu, a iii) přizpůsobila své institucionální struktury, aby mohly reagovat na nové výzvy. Například „Skupina na podporu Ukrajiny“ je jedinečné uskupení, které sdružuje odborné znalosti z Evropské komise a členských států EU při řešení klíčových výzev této země. „Pracovní skupina ESVČ East StratCom“, která vznikla v návaznosti na závěry Evropské rady z března 2015 o boji proti dezinformacím, rovněž výrazně přispěla ke zvýšení dopadu strategické komunikace EU a posílení značky EU v tomto regionu.

3. BUDOUCÍ POLITICKÝ PŘÍSTUP K VÝCHODNÍMU PARTNERSTVÍ

Podle konzultace panuje široká shoda na tom, že „20 cílů pro rok 2020“ přináší společnosti hmatatelné výsledky. Výrazně se to projevilo ve třech ze čtyř prioritních oblastí, konkrétně jde o **silnější hospodářství, silnější propojenost a silnější společnost**. Pokud jde o **silnější správu věcí veřejných**, mezi počáteční úspěchy patří „jednotná správní místa“, jež poskytují efektivní a dostupné veřejné služby, a elektronické systémy podávání majetkových příznání ve většině partnerských zemí.

Členské státy EU, většina partnerských zemí a občanská společnost zdůrazňují **potřebu výrazně zlepšit výsledky v oblasti správy věcí veřejných, zejména pokud jde o právní stát, boj proti korupci a organizované trestné činnosti a úlohu nezávislých médií a občanské společnosti**. Od pokroku v oblasti správy věcí veřejných se přímo odvíjí udržitelný hospodářský rozvoj. **Právní jistota a fungující demokratické instituce jsou klíčové pro přilákání investic a podporu politické stability, reforem právního státu a**

socioekonomické integrace. V budoucí politice proto bude posílen program zaměřený na výsledky, který se bude opírat o kvalitní, nezávislé a profesionálně zpracované **oficiální statistiky** za účelem monitorování pokroku a rozhodování podloženého fakty.

Přístup založený na pobídkách vyžaduje jasnější pokyny týkající se konkrétních priorit reforem a objektivní, přesné, podrobné a ověřitelné referenční ukazatele. Pokrok v reformách by měl vést ke zvýšení objemu finančních prostředků a investic. Závažná nebo dlouhodobá stagnace nebo dokonce neplnění reforem by měly vést ke snížení objemu finančních prostředků z EU, s výjimkou podpory občanské společnosti.

Během konzultace projevily všechny partnerské země jasné přání, aby bylo **partnerství nadále přizpůsobováno zájmům, ambicím a pokroku jednotlivých partnerských zemí.** Přidružené země mají značná očekávání, pokud jde o účast na společných iniciativách v oblastech, na něž se vztahují dohody o přidružení a prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, u kterých je zájem na dosažení jejich plného potenciálu.

Dvoustranná spolupráce zůstává **hlavním způsobem, jak zajistit individualizovaný přístup.** Provádění dvoustranných dohod bude urychleno a doplní jej **hlubší odvětvová spolupráce a výměna poznatků mezi zainteresovanými partnerskými zeměmi.** EU bude nadále poskytovat podporu včetně cílené odvětvové pomoci v rámci dvoustranných, regionálních a nadnárodních fór, a to v souladu se zásadami inkluzivnosti a diferenciací. Kromě toho bude Východní partnerství i nadále **flexibilní a inkluzivní,** což jednak umožní zemím **společně řešit sdílené a globální výzvy** v celé řadě oblastí, jednak se tím podpoří **regionální integrace.**

V návaznosti na hlavní úspěchy partnerství a s ohledem na to, že **posilování odolnosti představuje základní politický rámec** stanovený ve strategickém přístupu k odolnosti ve vnější činnosti EU⁵, budou EU, její členské státy a partnerské země **spolupracovat na následujících dlouhodobých politických cílech Východního partnerství po roce 2020:**

- společně za odolná, udržitelná a integrovaná hospodářství,
- společně za odpovědné instituce, právní stát a bezpečnost,
- společně za environmentální odolnost a odolnost vůči změně klimatu,
- společně za odolnou digitální transformaci a
- společně za odolné, spravedlivé a inkluzivní společnosti.

Evropská komise vyzvala EU a její partnery, zejména ty na evropském kontinentu, k řešení společných výzev a k úzké budoucí spolupráci na nových politických prioritách s cílem podpořit ekologickou a digitální transformaci a rozvíjet ekonomiku, ze které budou mít prospěch všichni a ve které zejména vznikne více pracovních míst pro mladé lidi a bude prosazována rovnost žen a mužů. Tyto otázky budou začleněny do všech politických cílů.

4. HLAVNÍ POLITICKÉ CÍLE BUDOUCÍHO VÝCHODNÍHO PARTNERSTVÍ

4.1 Společně za odolná, udržitelná a integrovaná hospodářství

Posilování hospodářství je klíčem pro naplňování očekávání občanů, snižování nerovností a rozvoj partnerských zemí jako míst, kde lidé chtějí být strůjci své budoucnosti. Lépe integrované, inkluzivní, udržitelné a spravedlivé ekonomiky jsou přínosné pro všechny. Cílem je vytvořit důstojná pracovní místa a hospodářské příležitosti, a zajistit tak prosperitu pro obyvatele partnerských zemí.

⁵https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/join_2017_21_fl_communication_from_commission_to_inst_en_v7_p1_916039.pdf

To bude obnášet **větší objem obchodu a další regionální a dvoustrannou integraci ekonomik partnerských zemí a EU, jakož i spolupráci na postupné dekarbonizaci v rámci přechodu na klimatickou neutralitu, při němž budou využity příležitosti plynoucí z ekologické a digitální transformace.** EU a partnerské země budou vycházet ze stávajících dohod o přidružení, prohloubených a komplexních dohod o volném obchodu a dalších obchodních dohod a budou se v zájmu maximalizace přínosů zasazovat o jejich plné provádění. V souladu s novou unijní strategií růstu – Zelenou dohodou pro Evropu a digitální strategií – budou EU a partnerské země dále podporovat modernizaci ekonomik Východního partnerství tak, aby byly konkurenceschopnější a inovativnější. Kromě toho budou EU a partnerské země investovat do fyzického propojení a infrastruktury (v dopravě, energetice a digitální oblasti), jež představují základní podmínky hospodářského rozvoje. V případech hospodářské krize je EU připravena pomoci partnerským zemím zajistit makroekonomickou stabilitu a podpořit strukturální reformy prostřednictvím makrofinanční pomoci EU. Podpora strukturálních reforem, zlepšování přístupu k financování a podpora malých a středních podniků povzbuzuje hospodářský růst a investice. Investice do lidí, a to zejména do mladých lidí, stejně jako lepší propojení vzdělávání, výzkumu a inovací s potřebami soukromého sektoru připraví partnerské země na budoucí výzvy.

4.1.1 Obchod a hospodářská integrace

V posledním desetiletí se **obchod** mezi EU a zeměmi Východního partnerství **téměř zdvojnásobil** a z partnerských zemí se stal 10. největší obchodní partner Unie. **EU představuje největší obchodní blok pro čtyři partnerské země** (Ázerbájdžán, Gruzie, Moldavsko a Ukrajina), druhým největším obchodním partnerem je pak pro Arménii a Bělorusko. Tyto obchodní vztahy rovněž vedly k diverzifikaci vývozu zboží z partnerských zemí a k jejich lepší integraci do globálních hodnotových řetězců. Nadto vzrostl počet společností, které do EU vyvázejí z Gruzie (o 46 %), Moldavska (o 48 %) a Ukrajiny (o 24 %). To je jasná ukázka vzájemného přínosu Východního partnerství.

EU navrhuje dále **posílit hospodářskou integraci s partnerskými zeměmi i mezi nimi navzájem.** Jde zejména o tři přidružené země a podporu plného provádění stávajících prohloubených a komplexních dohod o volném obchodu. Dvoustranné dohody, zejména prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu, nabízejí možnosti růstu pro soukromý sektor, jakož i vyšší úroveň ochrany pracovníků, lepší pracovní podmínky a přístup občanů k vyhovujícím a bezpečným výrobkům. Tyto přínosy bude možno plně využít, teprve až budou provedeny stávající i budoucí reformy vyplývající ze závazků prohloubených a komplexních dohod o volném obchodu. Tento proces s sebou nese sladění právních předpisů s pravidly EU, budování kapacit pro provádění dohodnutých reforem a usnadnění obchodu. EU rovněž podpoří posílenou spolupráci se zeměmi, které nejsou členy prohloubené a komplexní zóny volného obchodu. Odvětvová opatření pro usnadnění obchodu ve společném zájmu by měla tím, že do nich budou zapojeny všechny partnerské země, posunout hospodářskou integraci o krok dále. V tomto ohledu bude EU například tam, kde to bude možné, nadále spolupracovat s partnerskými zeměmi na dohodách o vzájemném uznávání oprávněných hospodářských subjektů.

EU bude rovněž usilovat o **spolupráci a vytváření aliancí s partnerskými zeměmi** v příslušných širších globálních hospodářských otázkách na různých mnohostranných fórech. Sem patří i podpora přistoupení stávajících nečlenských zemí ke Světové obchodní organizaci.

EU bude v regionu podporovat ekologickou transformaci. Zaměří se na spravedlivý, nenarušený obchod založený na pravidlech a investice do čistých technologií, environmentálního zboží a služeb a souvisejících strategických surovin. EU bude spolupracovat s partnerskými zeměmi na zajištění bezpečnosti zdrojů a současně i na plnění Pařížské dohody a cílů udržitelného rozvoje.

V případě přidružených zemí pokračuje postupná liberalizace přístupu na trh. Kromě toho se v prohloubených a komplexních dohodách o volném obchodu předpokládá selektivní a postupná **hospodářská integrace** těchto zemí do vnitřního trhu EU. Podmínkou je sblížení právních předpisů s *acquis* EU v konkrétních oblastech (zadávání veřejných zakázek, technické překážky obchodu, dozor nad trhem, sanitární a fytosanitární opatření, celní služby a standardy řádné správy v oblasti daní) a jeho účinné provádění ze strany těchto zemí.

4.1.2 Investice a přístup k financování

Během posledního desetiletí mělo přímý prospěch z financování z EU (většinou v místních měnách) více než **125 000 malých a středních podniků**, čímž bylo vytvořeno nebo zachováno více než **250 000 pracovních míst**. Maximálního účinku bylo dosaženo díky lepšímu kombinování zdrojů financování a využívání záruk. **Od roku 2009 se tak mobilizovaly investice ve výši 11 miliard EUR.**

Strukturální reformy jsou klíčové pro podporu hospodářského rozvoje, zlepšení správy ekonomických záležitostí, přilákání přímých zahraničních investic a zvýšení odolnosti ekonomiky. Obchod a investice vyžadují příznivé podmínky pro udržitelný hospodářský rozvoj. Podnikatelské a investiční prostředí musí být jednoduché, transparentní a spolehlivé. K tomu je zapotřebí zajistit rovné podmínky, zlepšit situaci na trhu práce a omezit neformální práci, zlepšit správu ekonomických záležitostí a navázat na reformy v oblasti právního státu, včetně předcházení korupci. Hospodářské subjekty musí získat jasnou představu o probíhající ekologické transformaci. EU bude nadále podporovat klíčové reformy partnerských zemí, mimo jiné prostřednictvím **plánu vnějších investic⁶** a zejména **nástroje pro strukturální reformy**.

Malé a střední podniky jsou ve většině partnerských zemí hlavními zaměstnavateli a zásadní hybnou silou sdíleného růstu a inovací. EU bude nadále podporovat **přístup k financování** prostřednictvím systémů záruk, úrokových subvencí a investičních pobídek. Tuto podporu také rozšíří prostřednictvím posíleného partnerství s mezinárodními finančními institucemi i prostřednictvím Evropského fondu pro udržitelný rozvoj v rámci navrhovaného nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci a záruky pro vnější činnost. Nedílnou součástí vkladu EU bude udržitelné financování a mikrofinancování, mimo jiné ve venkovských oblastech, kde je přístup k financování obzvláště obtížný. V zájmu co nejvyšší účinnosti podpory bude EU spolu s mezinárodními finančními institucemi analyzovat klíčové oblasti, na něž budou mít investice dopad (vypracují k tomu mimo jiné „matici investičních dopadů“).

Vzhledem k naléhavé potřebě zvýšit objem udržitelných investic bude EU dále posilovat, zejména v rámci **mezinárodní platformy pro udržitelné finance**, svou spolupráci s partnerskými zeměmi s cílem vytvořit finanční systém, který bude podporovat udržitelný růst. EU a partnerské země mohou sdílet osvědčené postupy a koordinovat úsilí v oblasti environmentálně udržitelných investic, jako jsou zelené klasifikace, zveřejňování informací týkající se životního prostředí a klimatu, normy pro zelené finanční produkty a jejich označování.

Hospodářské a obchodní vztahy zemí Východního partnerství s EU se prohlubují. **Intenzivnější používání eura** v zahraničních obchodních transakcích těchto zemí by hospodářské vztahy s Uníí dále posílilo a pomohlo by zajistit jejich **ekonomickou a finanční stabilitu**. Snížilo by se také měnové riziko, s nímž se partnerské země potýkají, a to mimo jiné tím, že cizí měny používané u vnějších půjček a při řízení rezerv a mezinárodních transakcí by

⁶ https://ec.europa.eu/commission/eu-external-investment-plan_en

byly lépe provázány s měnami jejich hlavních obchodních a investičních partnerů. Zároveň by se tím podpořila silnější **mezinárodní úloha eura**. EU bude rovněž nadále podporovat úsilí partnerských zemí o splnění kritérií nutných pro vstup do **jednotné oblasti pro platby v eurech** (SEPA).

V reakci na potřebu podpořit začínající podniky vypracuje EU spolu s mezinárodními finančními institucemi program pro inovativní a inteligentní financování (zahrnující vlastní kapitál, rizikový kapitál, obchodní anděly či skupinové financování). Pomoc EU dále posílí organizace na podporu podnikání, přispěje k internacionalizaci malých a středních podniků a usnadní dialog mezi veřejným a soukromým sektorem. Současně bude reagovat na potřebu znalostí a dovedností podporujících inovace, podnikání a kreativitu, jež odpovídají budoucím potřebám trhu. EU bude nadále podporovat podnikání, zejména iniciativy vedené ženami. Také bude k podnikání povzbuzovat více mladých lidí.

V zájmu přechodu na **inkluzivní a spravedlivé hospodářství, které je přínosné pro všechny**, pomůže EU partnerským zemím rozvinout ekonomický potenciál jejich venkovských oblastí, mimo jiné podporou zemědělců a vytvářením moderních družstev a seskupení producentů. EU posílí angažovanost mimo hlavní města a vytvoří vazby mezi příslušnými městskými centry a venkovskými oblastmi. Základem pro to bude metodika Evropské komise pro inteligentní specializaci, která je uplatňována v EU.

4.1.3 Posílené propojení

Silná provázanost EU a Východního partnerství, jakož i partnerských zemí je důležitou hybnou silou hospodářského rozvoje, regionální integrace, obchodu a mobility. Udržitelné a bezpečné propojení založené na pravidlech je **klíčové jak pro EU, tak pro partnerské země**.

V oblasti **dopravy** se EU zaměří na dlouhodobé **prioritní investice** uvedené v orientačním akčním plánu pro investice do **transevropské dopravní sítě (TEN-T)**⁷. Patří k nim modernizace klíčové fyzické infrastruktury v rámci silniční, železniční, a vnitrozemské vodní dopravy a v přístavech, na letištích a v logistických centrech s cílem dále posílit propojení mezi EU a partnerskými zeměmi i mezi partnerskými zeměmi navzájem. Podpora bude poskytnuta formou kombinovaného financování a záruk v rámci investiční platformy sousedství. EU rovněž posílí používání unijních a mezinárodních dopravních norem, mimo jiné v oblasti bezpečnosti silničního provozu v souladu se souvisejícím prohlášením Východního partnerství z roku 2018⁸. Bude se rovněž intenzivněji věnovat bezpečnosti letectví a dohodám o společném leteckém prostoru. S ohledem na význam zemí Východního partnerství pro konektivitu mezi Evropou a Asií bude EU prosazovat a podporovat zapojení partnerských zemí do provádění strategie pro propojení Evropy a Asie⁹.

Pokud jde o **energetické propojení**, EU bude i nadále spolupracovat s partnerskými zeměmi na posílení přeshraniční a meziregionální provázanosti. Blíží se dokončení **jižního koridoru pro přepravu zemního plynu** – první dodávky z Ázerbájdžánu do EU se očekávají v roce 2020. V rámci iniciativy „EU4Energy“ a dialogu o energetické politice bude nadále podporována fakticky podložená energetická politika a shromažďování, využívání a správa příslušných údajů. Probíhající změna Smlouvy o Energetickém společenství, jehož členy jsou

⁷https://ec.europa.eu/transport/themes/international/european_neighbourhood_policy/eastern_partnership/ten-t-maps_en

⁸https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/eap_declaration_finalversion2604.pdf

⁹https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/50699/connecting-europe-asia-eu-strategy_en

tří partnerské země, bude usilovat o zefektivnění tohoto společenství a jeho připravenost na udržitelnou energetickou budoucnost. EU rovněž partnerským zemím pomůže zvyšovat **energetickou bezpečnost**, a to jednak posunem od dovozu ropy nebo plynu k diverzifikaci **prostřednictvím investic do energie z obnovitelných zdrojů a zvýšení energetické účinnosti**, jednak podporou integrace trhu s energií na základě kvalitních právních předpisů.

Satelitní konektivita přispívá k inteligentní a bezpečné dopravě, zelenějším městům i k digitalizaci a modernizaci hospodářství. V této souvislosti spolupráce s partnerskými zeměmi týkající se rozšíření evropské služby pokrytí geostacionární navigací přispěje k bezpečnějšímu letectví v souladu s právními předpisy EU, dále k nákladově efektivní námořní a železniční dopravě a vysoce přesnému zemědělství.

Pro optimalizaci **portfolia investic** má klíčový význam silný **politický dialog** a vypracování jediného souboru infrastrukturních projektů. Nezbytným předpokladem k zajištění udržitelnosti infrastruktury ve všech oblastech jsou zdravé makroekonomické politiky a správa veřejných financí, jež vytvářejí fiskální prostor pro veřejné investice a zajišťují rovné podmínky pro zapojení soukromého sektoru mimo jiné prostřednictvím partnerství veřejného a soukromého sektoru.

4.1.4 Investice do lidí

Investice do lidí představují klíčový prvek přípravy na budoucnost a podpory odolnosti společnosti i ekonomiky. V návaznosti na úspěchy dosažené u mladých lidí navrhuje EU **novou dohodu pro mládež**, která bude zahrnovat tyto prvky: i) překlenutí mezery mezi trhem práce a sektorem vzdělávání, ii) zvýšení podpory na **zaměstnatelnost a podnikání mladých lidí**, iii) aktivní opatření na trhu práce, jako jsou záruky pro mladé lidi, jež je třeba přizpůsobit pracovním trhům partnerských zemí, a iv) zavedení **programu mobility a výměny mladých odborníků ze zemí Východního partnerství**, který naváže na pilotní projekt praktických stáží pro tamní mladé státní úředníky.

Jednou ze strategických priorit bude **reforma vzdělávání**, jež bude zahrnovat mimo jiné i) řízení a budování kapacit, ii) modernizaci a inovace na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy, iii) sladění právních předpisů a politik s evropským vývojem v této oblasti, včetně Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání (boloňský proces) nebo turínského procesu pro odborné vzdělávání a přípravu, a iv) posílení **odborné přípravy učitelů**, výměnu osvědčených postupů a podporu zavádění moderních osnov a výukových postupů. **Program Erasmus+** jakožto klíčový prvek unijní podpory modernizace a internacionalizace systémů vzdělávání a odborné přípravy poskytne více příležitostí k mobilitě a budování kapacit ve formálním i neformálním vzdělávání. Účast v **Evropském sboru solidarity** umožní mladým lidem vykonávat dobrovolnickou činnost nebo práci v rámci projektů, z nichž mají prospěch komunity a lidé po celé Evropě. **Evropská škola v Gruzii** se coby jeden ze stěžejních projektů stane plnohodnotnou střední školou v nových prostorách.

Výzkum a inovace mají zásadní význam pro vytváření důstojných a udržitelných pracovních míst. EU bude i nadále podporovat a posilovat **inteligentní specializaci, přenos technologií a inovační kapacity** partnerských zemí, jakož i jejich větší účast v programech EU, jako je Horizont Evropa a COSME. Vnitrostátní veřejné výzkumné a inovační systémy musí pokračovat v **reformách**, a zlepšovat tak svou výkonnost a konkurenceschopnost. Měl by být podporován rozvoj **společného znalostního a inovačního prostoru** mezi EU a partnerskými zeměmi, a to využitím vědeckých poznatků k vytváření pracovních míst založených na znalostech a k přilákání investorů do inovačních podniků v EU a jejím sousedství. Výzkum, inovace a přenos znalostí mají rovněž zásadní význam pro modernizaci zemědělství, jež je klíčovým odvětvím pro velkou část obyvatelstva zemí Východního partnerství. Vzhledem k tomu, že jednou z hlavních budoucích priorit EU je dosažení cílů **Zelené dohody pro Evropu**, zejména cíle stát se prvním klimaticky neutrálním kontinentem, jsou partnerské země vybízeny k tomu, aby určily priority výzkumu a inovací související se zmírňováním změny

klimatu a přizpůsobováním se této změně a aby vytvářely nové inovativní a udržitelné hodnotové řetězce. Budou podporovány společné závazky k řešení těchto priorit, stejně jako vymezení strategie pro rychlé zavedení příslušných řešení.

Kromě toho bude EU partnerské země podporovat v tom, aby co nejvíce využívaly potenciálu svých **kulturních a kreativních odvětví** coby hnacích sil udržitelného sociálního a hospodářského rozvoje. EU bude propagovat klíčový význam kultury při rozvíjení otevřenosti a šíření evropských hodnot a podporovat mezikulturní dialog v zájmu mírových vztahů mezi komunitami. Posílí také spolupráci v oblasti kulturního dědictví a kreativních odvětví, včetně audiovizuálního.

4.2 Společně za odpovědné instituce, právní stát a bezpečnost

Řádná správa věcí veřejných, demokratické instituce, právní stát, úspěšná protikorupční politika, boj proti organizované trestné činnosti, dodržování lidských práv a bezpečnost včetně podpory obyvatelstva zasaženého konfliktem představují **základ silného a odolného státu a společnosti**. Jsou rovněž významnými **předpoklady pro fungující tržní hospodářství a udržitelný růst**. Zejména právní stát je klíčovým faktorem pro zajištění efektivního podnikatelského prostředí a důležitým aspektem pro přilákání přímých zahraničních investic.

Aby bylo možné navázat na dosavadní úspěchy, je třeba do budoucna obnovit závazek k základním principům partnerství. Unijní podpora odolných institucí, právního státu a bezpečnosti bude sestávat z: i) navrhování způsobů, jak lépe měřit dopad reforem soudnictví, ii) zohledňování pokroku v provádění reforem v oblasti právního státu při rozhodování o pomoci, iii) posilování podpory EU na boj proti korupci a hospodářské trestné činnosti, iv) zdokonalování přeshraniční spolupráce s cílem lépe chránit občany před organizovanou trestnou činností a v) zvyšování podpory na dialog a spolupráci v oblasti bezpečnosti.

4.2.1 Reformy soudnictví

Základem pro budoucí reformy by mělo být dosažení souladu s **evropskými normami**. Měl by být zaujat **komplexní přístup**, který zahrnuje státní zastupitelství i donucovací orgány. **Nezávislost a odpovědnost** soudů a státních zastupitelství má v rámci systému brzd a protivah zásadní význam. Cílem je zajistit, aby všechny státní instituce dodržovaly právní předpisy a aby občané měli přístup ke spravedlnosti a mohli plně uplatňovat svá práva.

EU bude podporovat **aktivní roli mezinárodních institucí a odborníků** při podpoře a legitimizaci reformních procesů a bude vycházet ze svých vlastních odborných znalostí v oblasti právního státu. Reformy by se měly opírat o **kvalitní reformní strategii** založené na špičkové diagnostice problémů, které je třeba řešit. Je třeba **lépe měřit skutečné výsledky a dopady** reforem a jejich vnímání mezi občany. EU bude podporovat zvýšení kapacity příslušných vnitrostátních institucí k zajištění **justičního vzdělávání** v oblasti hodnot a pravidel, jež musí právní odborníci, jako jsou soudci a státní zástupci, při své práci dodržovat.

V této mimořádně důležité oblasti bude EU prosazovat **kulturu právního státu** za aktivní účasti občanské společnosti a podnikatelské sféry a v intenzivní spolupráci se zúčastněnými subjekty EU.

4.2.2 Boj proti korupci a hospodářské trestné činnosti

Korupce podryvá právní stát a udržitelný rozvoj společnosti. Nové **digitální protikorupční nástroje** pomáhají lépe předcházet nesrovnalostem a odhalovat je, kromě toho bylo

v posledních letech v zájmu boje proti korupci zřízeno několik specializovaných orgánů¹⁰. Přesto je třeba postupovat ještě rázněji s cílem **zdokonalit vyšetřování, stíhání a postihování hospodářské trestné činnosti**, a tím ukázat, že protikorupční a donucovací orgány jsou nezávislé a **dosahují výsledků**. EU bude podporovat legislativní a institucionální rámec orientovaný na výsledky a zaměřený na **korupci na vysoké úrovni** a bude věnovat zvláštní pozornost **zadávání veřejných zakázek**. V tomto ohledu bude plně využít potenciál digitálních řešení pro zlepšení sledovatelnosti a transparentnosti systémů zadávání veřejných zakázek. EU rovněž pomůže partnerským zemím při začleňování integrity a odpovědnosti do všech úrovní veřejné správy.

Korupce je jedním z mnoha aspektů širšího kriminálního jevu, a sice **hospodářské trestné činnosti**. Partnerské země musí zvýšit své úsilí a vytvořit spolehlivý a účinný rámec pro boj proti hospodářským trestným činům. V tomto ohledu mají v oblasti **boje proti praní peněz** zásadní význam registry skutečného vlastnictví. Je důležité, aby země Východního partnerství zavedly pevné rámce pro vymáhání majetku, mimo jiné zřízením funkčních **úřadů pro vyhledávání majetku z trestné činnosti**, které jsou schopny majetek pocházející z trestné činnosti vysledovat a identifikovat. Jde o klíčový prvek s ohledem na zmrazování a konfiskaci nezákonně nabytého majetku a vymáhání výnosů z trestné činnosti coby významný nástroj boje proti organizované trestné činnosti.

4.2.3 Boj proti organizované trestné činnosti a posilování bezpečnosti

Jedním ze společných problémů široké oblasti bezpečnosti je **organizovaná trestná činnost**. EU bude v této oblasti nadále podporovat: i) intenzivnější **spolupráci s agenturami EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí**, ii) **reformu bezpečnostního sektoru**, iii) **boj proti obchodování** s lidmi a nelegálním zbožím (zejména s drogami a palnými zbraněmi) a iv) **integrovanou správu hranic** s cílem zlepšit schopnost partnerských zemí odolávat tlakům, kterým čelí, a zvýšit jejich odolnost. EU bude pokračovat ve spolupráci s partnerskými zeměmi ohledně **kybernetické odolnosti**. Nezbytný je kromě toho funkční a vymahatelný rámec pro boj proti počítačové trestné činnosti, přičemž základem je v tomto ohledu Budapešťská úmluva Rady Evropy.

Zásadní význam pro posílení prevence přírodních katastrof a katastrof způsobených člověkem a připravenosti a reakce na ně bude mít další spolupráce mezi partnerskými zeměmi a **mechanismem civilní ochrany EU** i mezi partnerskými zeměmi navzájem. Rozvoj v regionu kromě toho nadále brzdí nevyřešené konflikty. EU je odhodlána podporovat mírové urovnání těchto **konfliktů** v rámci dohodnutých formátů a postupů. Vzhledem k případným dopadům na hospodářský a sociální rozvoj bude v rámci upevňování míru posílena úloha žen a mladých lidí, a to prostřednictvím společných akcí zaměřených na další plnění politického závazku EU k provádění agendy pro ženy, mír a bezpečnost¹¹ na regionální a mezinárodní úrovni. EU bude zejména usilovat o podporu prevence konfliktů, budování důvěry a usnadnění dojednaného mírového urovnání konfliktů. EU bude rovněž nadále poskytovat pomoc obyvatelstvu zasaženému konflikty, která by měla zvýšit jeho odolnost. Rovněž budou posíleny **dialogy o bezpečnostních otázkách a praktická spolupráce v oblasti společné bezpečnostní a obranné politiky** s cílem podpořit příspěvek partnerských zemí k evropským civilním a vojenským misím a operacím. EU zváží, zda v příslušných případech zajistí partnerským zemím možnosti odborné přípravy a budování kapacit, mimo jiné v oblasti boje proti hybridním hrozbám.

¹⁰ Všechny partnerské země ratifikovaly Úmluvu Organizace spojených národů proti korupci.

¹¹ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N00/720/18/PDF/N0072018.pdf?OpenElement>

4.3 Společně za environmentální odolnost a odolnost vůči změně klimatu

Ze Zelené dohody pro Evropu jasně vyplývá, že výzvy v oblasti životního prostředí a klimatu vyžadují ze strany EU a partnerských zemí naléhavá opatření. Ke snížení rizika úniku uhlíku přispěje modernizace ekonomik a obchodních modelů. To je rovněž nezbytné vzhledem k úspěchům hospodářské integrace a měnícím se preferencím spotřebitelů v EU a v zemích Východního partnerství. EU bude i nadále propojovat partnerské země se stále komplexnějšími a vysoce pokročilými hospodářskými hodnotovými řetězci tak, jak se mění její vlastní ekonomika. EU rovněž pomůže partnerským zemím při plnění jejich vnitrostátně stanovených příspěvků k Pařížské dohodě, modernizaci jejich hospodářství, snižování uhlíkové stopy a při přechodu na klimatickou neutralitu. Současně si je vědoma i problémů v oblasti investic. V tomto ohledu vyjádřily partnerské země na různých fórech svou podporu komplexnímu přístupu ke změně, který byl v Zelené dohodě pro Evropu představen. Stejně tak je důležité provádět sendajský rámec pro snižování rizika katastrof a zvýšit úsilí v oblasti adaptace na změnu klimatu.

EU bude s partnerskými zeměmi spolupracovat na transformaci regionu na spravedlivé a prosperující společnosti s moderními, čistými, oběhovými a konkurenceschopnými ekonomikami účinně využívajícími zdroje. Zároveň půjde o zvyšování jejich **environmentální odolnosti a odolnosti vůči změně klimatu**, mimo jiné prostřednictvím udržitelnějšího využívání přírodních zdrojů. Agenda v oblasti životního prostředí a klimatu nabývá v regionu na významu. Sílí požadavky veřejnosti, pokud jde o: i) zvyšování kvality ovzduší a vody, ii) účinné nakládání s odpady, obhospodařování půdy a řízení vodních zdrojů a iii) reakci na povětrnostní extrémny a nezákonnou těžbu dřeva či odlesňování. Jedná se rovněž o významnou příležitost ke zvýšení aktivity v inovativních odvětvích. Několik partnerských zemí přijalo v oblasti zelené ekonomiky akční plány a dlouhodobé strategie, které chtějí urychlit. Podobně partneři ze soukromého sektoru stále více zvažují příležitosti, které nabízí zelenější, oběhové hospodářství, a chtějí řešit rizika způsobená změnou klimatu. Partnerské země již mohou k informovanému rozhodování využívat údajů a služeb programu Copernicus, které jsou k dispozici bezplatně a bez omezení.

Země Východního partnerství budou proto muset: i) posílit opatření v oblastech, které jsou zásadní pro zdraví a blahobyt obyvatel, ii) zvýšit účinnost využívání zdrojů ve svých ekonomikách, iii) vytvářet nová zelená pracovní místa a rozvíjet hospodářské příležitosti spojené s ekologickou transformací, iv) rozvíjet místní a obnovitelné zdroje energie a v) dbát při hospodaření s přírodním bohatstvím na co nejvyšší udržitelnost. **EU bude tuto transformaci podporovat, přičemž bude přičiněně přihlížet ke globálním výzvám a k realitě v oblasti životního prostředí a klimatu v partnerských zemích, jež se nejdříve zaměří na snadno dosažitelné cíle.**

4.3.1 Přínosy pro zdraví a blahobyt občanů

Pokud jde o kvalitu života z hlediska životního prostředí, je třeba zintenzivnit úsilí s cílem dosáhnout vyšší udržitelnosti městského rozvoje a zajistit kvalitnější **environmentální služby**, jako je zásobování vodou a zajištění hygienických podmínek, nakládání s odpady, zelené plochy a městská mobilita. EU bude podporovat opatření a politiky zaměřené na prevenci a snižování znečištění, a tím i na omezování negativních dopadů toxických chemických látek a znečištěného ovzduší, vod a půdy na zdraví, přičemž vodítkem bude ambice EU dosáhnout nulového znečištění. EU zvýší podporu na zvyšování **energetické účinnosti** budov, což je zásadní prvek při řešení energetické chudoby a snižování emisí skleníkových plynů. K dosažení vyšší míry renovace budov prostřednictvím přilákání soukromých financí by mohly být využity nástroje inovativního financování (např. smlouvy o energetických službách, financování z majetkové daně či financování z účtů). EU bude podporovat rozvoj **obnovitelných zdrojů energie**, zejména jako způsob, jak urychlit snižování spotřeby uhlí, což představuje podstatný prvek při snižování znečištění ovzduší. EU bude i nadále zavádět nástroje a společně s mezinárodními finančními institucemi provádět iniciativu pro vysokou míru energetické účinnosti s cílem modernizovat právní předpisy v oblasti energetiky a zavést

inteligentní regulační rámec, který prostřednictvím programů zeleného financování a se zapojením soukromého sektoru podpoří energetickou účinnost a výrobu energie z obnovitelných zdrojů. Budou stanoveny opatření na obnovu měst nebo regionů, které jsou znečištěním nejvíce postiženy.

V oblasti **veřejného zdraví** bude EU podporovat partnerské země při modernizaci zdravotnických zařízení, rozvoji elektronického zdravotnictví, zajišťování odborné přípravy zdravotnického personálu, poskytování cenově dostupné lékařské péče a při prosazování přístupu ke zdravotní péči pro lidi v celé společnosti. To bude zahrnovat podporu pro lepší zvládnání přenosných a nepřenosných nemocí jako v případě onemocnění koronavirem (COVID-19).

4.3.2 Oběhové hospodářství

Hlavním cílem opatření bude usnadnit přechod na oběhové hospodářství účinně využívající zdroje. Snížení produkce odpadů je klíčovým východiskem pro zvýšení konkurenceschopnosti při relativně nízkých nákladech. Pokud jde o nové hospodářské příležitosti a konkurenceschopnost, bude EU prosazovat zelené oběhové hospodářství založené na výsledcích nedávného politického dialogu. EU bude podporovat podniky a mezipodnikové kontakty v této oblasti. Na žádost partnerských zemí se budou na téma **oběhového hospodářství** konat studijní návštěvy. Bude pokračovat podpora udržitelných výrobních politik, ekologických inovací, rozšíření odpovědnosti výrobců, dalších způsobů předcházení vzniku a snižování objemu odpadů, nakládání s odpady, zelených veřejných zakázek a lepšího informování spotřebitelů. EU bude spolupracovat s partnerskými zeměmi na reformě řady odvětví náročných na zdroje, jako jsou výroba plastů, textilní průmysl nebo stavebnictví. Budou pečlivě zkoumány příležitosti pro vznik zelených pracovních míst. Klíčová odvětví budou těžit z analýzy možných opatření na podporu zaměstnanosti a konkurenceschopnosti prostřednictvím zeleného a oběhového hospodářství.

4.3.3 Přírodní bohatství jako základ hospodářství

Jedním z hlavních cílů spolupráce bude zastavení úbytku **biologické rozmanitosti**. To zahrnuje boj proti odlesňování a desertifikaci, zavedení opatření na ochranu konkrétních druhů a rozšíření a účinnou správu chráněných oblastí. Součástí bude i spolupráce s dalšími odvětvími na snižování negativního dopadu lidských činností na biologickou rozmanitost. V zájmu zachování přírodních zdrojů, které tvoří základ hospodářství, bude EU dále spolupracovat s partnerskými zeměmi na řešení kvality a dostupnosti vody a v rámci potírání nadměrného rybolovu i na zlepšení kontroly rybolovných činností a dohledu nad nimi. Plán povodí bude rozšířen na všechna povodí. Budeme pokračovat ve spolupráci při využívání potenciálu odvětví **surovin** s cílem přispět k plnění cílů udržitelného rozvoje, k boji proti odlesňování a k zajištění udržitelnějšího obhospodařování lesů, včetně dlouhodobého ukládání uhlíku a náhrad fosilních paliv. Úsilí bude zaměřeno na omezení nezákonné těžby dřeva a zajištění jeho sledovatelnosti. EU bude podporovat **udržitelné zemědělství, rybolov a bezpečnost potravin** prostřednictvím přenosu znalostí a inovací, zejména v odvětvích s vysokou mírou přínosů. Bude také nadále posilovat postavení zemědělců a rybářů v hodnotovém řetězci a zlepšovat kvalitu života ve venkovských a mořských pobřežních oblastech.

4.3.4 Politiky a správa věcí veřejných na podporu zelenějšího růstu

Partnerské země budou muset v zájmu úspěchu v této oblasti dále investovat do: i) **správy záležitostí týkajících se životního prostředí**, ii) řádného plánování politik a investic, iii) správních kapacit pro provádění a prosazování právních předpisů, iv) lepší informovanosti, zvyšování povědomí a účasti veřejnosti a v) cílenějších a účinnějších mechanismů financování. Vyžádá si to intenzivní politický dialog a lepší spolupráci se všemi zúčastněnými subjekty včetně příslušných parlamentních výborů. Důležité bude rovněž **zvyšování povědomí**, a to i prostřednictvím spolupráce s občanskou společností. EU bude lépe

podporovat vůdčí role členských států a partnerských zemí při řešení jednotlivých otázek v konkrétních oblastech, aby se podpořilo rychlejší provádění moderních politik a postupů a zvýšila odpovědnost jednotlivých zemí. Jako regionální rámec správy bude sloužit **společný námořní program pro oblast Černého moře**¹².

4.3.5 Posílení energetické a jaderné bezpečnosti

Pro posílení energetické bezpečnosti je zapotřebí diverzifikovat energetický mix, a to zejména začleněním obnovitelných zdrojů energie. Partnerské země si **o svém energetickém mixu rozhodují** samy s ohledem na své cíle v oblasti klimatu. Některé země si při plnění těchto cílů mohou jako nízkouhlíkový zdroj energie zvolit jadernou energii. V této souvislosti bude EU nadále přispívat k **posilování mezinárodní jaderné bezpečnosti**. Při dalších dvoustranných jednáních bude EU stavět na své průkopnické úloze, pokud jde o závazné právní předpisy v oblasti jaderné energie. Budeme i nadále organizovat vzájemná hodnocení a následné činnosti v oblasti zátěžových testů jaderných elektráren. **EU bude rovněž sdílet své zkušenosti** v oblasti vyřazování jaderných zařízení z provozu, nakládání s radioaktivním odpadem a radiační ochrany. Zásadní význam má rovněž účast partnerských zemí na ujednáních EU týkajících se sledování životního prostředí (EURDEP) a výměny informací v případě radiační nebo jaderné mimořádné situace (ECURIE).

4.3.6 Urychlení přechodu k udržitelné a inteligentní mobilitě

Doprava musí být udržitelnější a dopravní politiky v zemích Východního partnerství by měly být v zájmu snížení emisí skleníkových plynů přepracovány. EU proto bude ve stále větší míře spolupracovat s partnerskými zeměmi na **řešeních v oblasti zelené dopravy**. Bude pomáhat při budování inteligentních měst orientovaných na budoucnost a plánování městské mobility pro zavedení příslušných druhů dopravy v městských oblastech. V dlouhodobém horizontu to bude zahrnovat optimalizaci dopravy, včetně její **digitalizace**.

4.4 Společně za odolnou digitální transformaci

Jak je uvedeno ve **strategii k formování digitální budoucnosti Evropy**¹³, silný digitální prvek v sousedství EU umožní růst a podpoří udržitelný rozvoj. V tomto ohledu bude EU v souladu s unijními právními předpisy a osvědčenými postupy dále investovat do **digitální transformace** partnerských zemí. Činnosti v této oblasti po roce 2020 se zaměří na rozšíření výhod jednotného digitálního trhu na partnerské země a podporu splnění jejich závazků, v rámci **dohod o přidružení a dalších dvoustranných dohod**. Budou vycházet z úspěchu politické iniciativy pro **harmonizaci digitálních trhů** v zemích Východního partnerství a příslušné operační programy zahájené pod značkou **EU4Digital**.

4.4.1 Digitální infrastruktura

Moderní ekonomiky založené na datech lze dosáhnout pouze tehdy, budou-li mít občané a podniky přístup k vysoce kvalitní infrastruktuře elektronických komunikací a službám za dostupné ceny. EU bude nadále v příslušných případech podporovat posilování nezávislosti **regulačních orgánů** a zavedení nezbytných regulačních pravomocí, jež v partnerských zemích umožní řádné fungování trhů elektronických komunikací. EU bude rovněž nadále podporovat – zejména prostřednictvím technické pomoci a výměny osvědčených postupů –

¹² https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/press/black-sea-ministers-endorse-common-maritime-agenda_en

¹³ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf

rozšíření **zabezpečené a vysokokapacitní gigabitové širokopásmové infrastruktury** v partnerských zemích, a to především v odlehklých či méně obydlených oblastech, a podporovat její využívání. Zajištění služeb za dostupné ceny pak bude důležité pro maximalizaci dopadu na obyvatelstvo zemí Východního partnerství. V této souvislosti bude EU podporovat provádění dohod o **roamingu** a rádiovém **spektru** mezi partnerskými zeměmi a případně i s EU.

4.4.2 Elektronická správa (eGovernance)

EU bude dále podporovat posilování **elektronické správy** v regionu Východního partnerství s cílem usnadnit reformy a zvýšit účinnost, transparentnost a odpovědnost veřejné správy. V tomto ohledu bude EU v zemích Východního partnerství podporovat přijetí právních rámců pro systémy **elektronické identifikace** a **elektronických služeb vytvářejících důvěru**, jež budou v souladu s právními předpisy a osvědčenými postupy EU. Cílem je připravit půdu pro dohody o vzájemném uznávání s EU a mezi partnerskými zeměmi. Podpoří se i standardizované interoperabilní **platformy pro elektronické služby (e-Services)**.

4.4.3 Digitální ekonomika a inovace

EU bude podporovat vlády zemí Východního partnerství při zavádění programů v oblasti digitálních inovací a rozvoj vysoce inovativních digitálních **start-upů** v tomto regionu. Za tímto účelem rozšíří na partnerské země iniciativu pro digitální inovace a rychle se rozvíjející podniky. Bude zejména pomáhat digitálním start-upům a malým a středním podnikům s cílem usnadnit jim přístup k financování, lépe pronikat na trhy EU a posilovat vazby s inovačními ekosystémy EU. Data a služby EU založené na vesmírných technologiích v rámci stěžejních programů Copernicus a Galileo jsou již bezplatně a bez omezení k dispozici. EU bude se zeměmi Východního partnerství spolupracovat na podpoře jejich kapacit s cílem umožnit rozvoj inovativních start-upů a malých a středních podniků a usnadnit mezipodnikovou přeshraniční spolupráci.

EU bude dále podporovat partnerské země při odstraňování nedostatků v oblasti **digitálních dovedností**, přičemž zvláštní pozornost bude věnována rovnosti žen a mužů a sociálnímu začleňování.

4.4.4 Kybernetická odolnost

EU bude dále pomáhat partnerským zemím ve zvyšování **kybernetické odolnosti**. Nadále bude v partnerských zemích podporován rozvoj solidních právních, politických a operačních rámců pro kybernetickou bezpečnost. Základem budou právní předpisy a osvědčené postupy EU, včetně rámce EU pro **certifikaci kybernetické bezpečnosti**.

4.5 Společně za odolné, spravedlivé a inkluzivní společnosti

Pro demokracii má zásadní význam jednak transparentní, odpovědná a občansky orientovaná veřejná správa, jednak svobodné a spravedlivé volby. To jsou spolu s angažovanou občanskou společností, svobodnými, pluralitními a nezávislými médii a ochranou občanských práv klíčové složky odolné, spravedlivé, inkluzivní a demokratické společnosti.

Spolupráce s partnerskými zeměmi v těchto oblastech bude pro EU prvořadou prioritou. Přístup k informacím založený na faktech pomáhá rozvíjet demokratické systémy a umožňuje lidem činit informovaná rozhodnutí. Jelikož mezi společné priority patří i řešení problematiky migrace, bude EU i nadále spolupracovat s partnerskými zeměmi na zajištění mobility a mezilidských kontaktů v bezpečném a dobře řízeném prostředí, jakož i na zajištění podpory zranitelným migrantům a uprchlíkům.

4.5.1 Reforma veřejné správy a zapojení občanů

Pokud jde o reformu veřejné správy, musí dále pokračovat politická vůle partnerských zemí k zajištění **zapojení občanů do rozhodovacího procesu** příslušných orgánů. EU bude podporovat inkluzivní a fakticky podložený rozvoj politik a řádné řízení veřejných financí s cílem zlepšit služby pro lidi i podniky. Partnerské země musí **profesionalizovat** svou veřejnou službu a zvýšit odpovědnost na všech úrovních státní správy. Reforma veřejné správy, včetně otázek týkajících se transparentnosti, je rovněž zásadní hybnou silou hospodářského růstu a například díky řešením v oblasti elektronické veřejné správy může snížit riziko korupce. EU a partnerské země kromě toho zvažují posílení **vzájemného učení**, a to i prostřednictvím školy pro veřejnou správu Východního partnerství. Zásadní význam má i nadále monitorování provádění reformy, přičemž významnější roli by zde měla sehrávat občanská společnost.

4.5.2 Účast občanské společnosti a mládeže

V návaznosti na inovativní opatření a dosavadní spolupráci bude EU dále podporovat **kapacitu organizací občanské společnosti**, zejména těch na nejnižší úrovni, smysluplně se zapojit do procesů tvorby politik a politického dialogu, prosazovat reformy a zvyšovat odpovědnost vůči veřejnosti. Bude dále upevňovat strategická partnerství s klíčovými organizacemi s cílem posilovat spolupráci, rozvíjet vůdčí schopnosti aktivistů občanské společnosti a zapojovat sociální partnery (odborové svazy a organizace zaměstnavatelů). Podporovány budou rovněž sociální inovace a sociální podnikání. Zásadní význam bude mít spolupráce s partnerskými zeměmi na prosazování prostředí příznivého pro občanskou společnost. Klíčovým partnerem při rozvíjení úlohy občanské společnosti v politickém dialogu bude i nadále fórum občanské společnosti Východního partnerství.

EU se bude rovněž stále více zaměřovat na **účast mladých lidí a vůdčí osobnosti z jejich řad**. Programy **Erasmus+** a **Evropský sbor solidarity** posílí mladou generaci tím, že přispějí k vytváření inkluzivní a fakticky podložené politiky v oblasti mládeže, k rozvoji dovedností a podpoře projektů spolupráce a dobrovolnictví. **Program stipendií na podporu občanské společnosti** a iniciativa „**Mladí evropští velvyslanci**“ budou posíleny, aby lépe pomáhaly mladým lidem rozvíjet klíčové schopnosti a dovednosti, včetně povědomí o nutnosti řešit nerovnost mezi ženami a muži, aktivní účasti na demokratickém životě a podpory občanské angažovanosti. **Fórum mládeže Východního partnerství** bude hrát ještě větší úlohu a bude lépe začleněno do strukturovaného politického dialogu o otázkách mladých lidí v rámci sítě rad mládeže Východního partnerství, a to po vzoru vnitřního strukturovaného dialogu mládeže v rámci EU.

4.5.3 Nezávislá média a informace založené na faktech

V dobře fungujícím **mediálním prostředí** mohou nezávislí novináři, občanská společnost a jednotlivci zajišťovat systém brzd a protivah a povolávat vlády k odpovědnosti. Zajištění přístupu k přesným informacím založeným na faktech pro všechny umožňuje občanům přijímat informovaná rozhodnutí a aktivně se podílet na demokratickém procesu. EU bude podporovat nezávislé sdělovací prostředky, které produkují vysoce kvalitní a rozmanitý obsah. Přijetím **akčního plánu proti dezinformacím**¹⁴ v prosinci 2018 zavedla EU silný rámec pro **boj proti dezinformačním hrozbám v EU i mimo ni**. Do budoucna by se měli všichni relevantní aktéři včetně orgánů EU, členských států EU, partnerských zemí, příslušných odvětví a občanské společnosti i nadále aktivně zasazovat o posílení nezávislých služeb ověřování faktů a o podporu mediální gramotnosti. Důležitou roli bude při boji proti dezinformacím hrát rovněž intenzivnější spolupráce s občanskou společností.

¹⁴ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/action_plan_against_disinformation.pdf

4.5.4 Ochrana lidských práv

EU bude i nadále podporovat partnerské země při prosazování lidských práv, včetně zajištění toho, aby každý mohl plně požívat svých občanských, politických, ekonomických, sociálních a kulturních práv. EU zintenzivní boj proti všem formám diskriminace na základě pohlaví, rasového či etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace. EU bude podporovat partnerské země při provádění **Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením**, jakož i při vývoji přístupných výrobků a služeb. EU bude rovněž nadále podporovat partnerské země při **zajišťování dodržování již uplatňovaných práv příslušníků menšin, respektování obyvatelstva zasaženého konfliktem a prosazování rovnosti žen a mužů**.

V zájmu zajištění vysoké úrovně ochrany základních práv na soukromí a **ochranu údajů** bude EU nadále spolupracovat se zeměmi Východního partnerství na dalším sblížení s unijními a mezinárodními normami v oblasti ochrany údajů s cílem usnadnit obchodní výměny a spolupráci v oblasti prosazování práva.

4.5.5 Mobilita

Pro zajištění mobility a mezilidských kontaktů v bezpečném a dobře řízeném prostředí je nezbytné řádně provádět stávající dohody o **zjednodušení vízového režimu a zpětném přebírání osob** a soustavně plnit příslušná kritéria pro uvolnění vízového režimu. Bude zvážena možnost zahájit nové dialogy o uvolnění vízového režimu se zbývajícími zeměmi, jejichž občané potřebují pro cestování do EU vízum, za předpokladu, že budou existovat řádně řízené a bezpečné podmínky mobility, mimo jiné díky uspokojivému provádění dohod o zjednodušení vízového režimu a zpětném přebírání osob. Doplnovat to budou vyvážená a vzájemně přínosná **partnerství v oblasti mobility**, jež zajistí udržitelnou spolupráci. Budou zváženy iniciativy týkající se **pracovní migrace** mezi partnerskými zeměmi i mezi zeměmi Východního partnerství a EU, jejichž cílem bude vytvořit partnerství na podporu legální migrace a mobility a posílit spolupráci a vzájemné využívání dovedností a kompetencí při současném zohlednění dopadu odlivu mozků na lidský kapitál partnerských zemí. Pro usnadnění přeshraničního pohybu osob a zboží bude posílena technická a správní spolupráce v oblasti **integrované správy hranic**.

5. STRATEGICKÁ KOMUNIKACE, ŘÍZENÍ A PROVÁDĚNÍ

5.1 Strategická komunikace

Strategická komunikace má zásadní význam pro budování odolnosti a je základní povinností tvůrců politik ve službách občanů. V rámci Východního partnerství vyvolala výzva k posílenému a strategičtějšímu přístupu ke komunikaci v posledních letech velkou politickou odezvu, a to i v důsledku rostoucích dezinformací proti hodnotám EU. Cílem spolupráce mezi útvary Evropské komise a Evropskou službou pro vnější činnost je proto posílit komunikaci EU v partnerských zemích poskytováním jasných, přizpůsobených a na konkrétních příbězích založených informací a zvyšováním povědomí o **pozitivním dopadu politik a opatření EU** na obyvatele celého regionu, přičemž hlavním poselstvím bude „Společně jsme silnější“. EU rovněž podnikla podstatné kroky na podporu lepší viditelnosti EU: aby nedocházelo k fragmentaci značky, odklonila se od komunikace založené na projektech směrem k **vnitrostátní a více tematicky zaměřené komunikaci založené na kampaních**. Opatření EU jsou systematicky pojmenovávána „EU4...“ (např. EU4Energy, EU4Business, EU4Digital a EU4Georgia). Rozvoj značky rovněž flexibilně umožnil zaměření na konkrétní zemi (např. *Moving Forward Together* (společně vpřed) na Ukrajině). Důraz je kladen na **oslovení klíčových osob významných pro utváření veřejného mínění**, jako jsou mladí lidé, kteří by měli pomoci prosazovat v partnerských zemích hodnoty a činnosti EU. Příkladem je iniciativa „Mladí evropští velvyslanci“ čítající 740 mladých lidí, kteří šíří pozitivní informace o EU ve

svých místních komunitách. Tento posílený a koordinovaný přístup vedl k lepšímu porozumění a **větší důvěryhodnosti** EU mezi občany zemí Východního partnerství¹⁵.

Strukturovaná konzultace o budoucnosti Východního partnerství poukázala na **širokou shodu a očekávání** zúčastněných subjektů a občanů ohledně další spolupráce a **posílení úspěšných iniciativ**. Cílem je – v důsledku **přibývajících dezinformací namířených proti hodnotám EU** – strategičtější komunikace EU, jež bude mít větší dopad.

Komunikace o Evropské unii a jejích vztazích s partnerskými zeměmi by měla probíhat v rámci **společné odpovědnosti a závazku** vůči občanům jak **členských států EU, tak partnerských zemí**. V této souvislosti by země EU, vlády partnerských zemí, orgány místní správy, partneři realizující projekty financované z prostředků EU a orgány EU (včetně delegací EU) měli **spolupracovat** a na základě společných politických priorit informovat o přínosech spolupráce a celkové podpoře EU v tomto regionu. Tato komunikace by měla být zasazena do rámce **společného evropského narativu**, jenž stojí na **společných hodnotách** a přínosech spolupráce pro životy lidí.

Měla by probíhat intenzivnější spolupráce s občany na **místní úrovni** v národních a menšinových jazycích, jakož i v ruštině, tak aby se zvýšilo pochopení hodnot, politických priorit a opatření EU. Osvěta se zaměří na **klíčové osoby podílející se na utváření veřejného mínění** (například místní orgány, náboženské představitele a učitele, a to prostřednictvím studijních návštěv, místních diskusních fór a odborné přípravy), aby se poselství EU dostalo i do různých regionů.

Zintenzivní se osvěta zaměřená na **mladé lidi**, například prostřednictvím podpory výuky o Evropské unii na různých úrovních vzdělávání. Bude podporováno začlenění informací týkajících se EU do školních osnov.

5.2 Řízení a provádění

Revidovaná mnohostranná struktura Východního partnerství přijatá na summitu v roce 2017 představuje užitečný rámec pro spolupráci prostřednictvím pravidelných setkání a výměny poznatků. Jak během konzultace potvrdila většina zúčastněných subjektů, **stávající rámec je platný a měl by pokračovat**, a to s nezbytnými úpravami, jež zajistí soulad s hlavními politickými cíli na období po roce 2020 stanovenými v tomto společném sdělení. **Důraz bude kladen na zefektivnění stávajících struktur**. Jedním z prvních úkolů platformy a panelů v rámci struktury Východního partnerství bude **vymezení budoucích konkrétních cílů na základě priorit stanovených v tomto společném sdělení**.

Z priorit uvedených v tomto společném sdělení budou rovněž vycházet jak **budoucí plánování pomoci EU na období 2021–2027**, tak společné dokumenty EU a partnerských zemí, které stanoví sdílené priority (např. priority partnerství a programy přidružení). V rámci obnovené politiky budou partnerské země s EU pokračovat v provádění společných opatření a závazků. Při plnění konkrétních cílů obdrží v případě potřeby podporu na budování kapacit a sdílení znalostí. Programy na regionální úrovni budou v partnerských zemích prováděny s finanční a logistickou podporou mezinárodních finančních institucí. Měla by být zajištěna soudržnost a doplňkovost všech opatření EU, jakož i jasná vazba mezi politikou a příslušnými programy, včetně budoucího programu Interreg NEXT a dalších programů územní spolupráce.

¹⁵ Z každoročních průzkumů veřejného mínění *EU Neighbours East* (Sousedé EU – východ), jež provádí Evropská komise, vyplývá trvalý nárůst pozitivního vnímání EU mezi občany všech partnerských zemí. V roce 2019 měla EU pozitivní image u 52 % občanů (od roku 2016 nárůst o 7 procentních bodů). Celkově 67 % obyvatel (nárůst o 4 %) se domnívá, že vztahy mezi jejich zemí a EU jsou pozitivní, a pro 58 % občanů zůstává EU i nadále nejdůvěryhodnější zahraniční institucí.

Organizace občanské společnosti mají zásadní význam pro šíření pozitivních zpráv o EU mimo hlavní města a pro zajištění trvalých výsledků a lepších služeb pro obyvatele daných lokalit. V rámci svého nového přístupu k občanské společnosti v partnerských zemích připravila EU rámcové dohody o partnerství s klíčovými organizacemi občanské společnosti s cílem zlepšit příslušnou podporu a zvýšit její dopad. Větší míra přerozdělování grantů prostřednictvím těchto klíčových partnerů, včetně menších místních organizací, jež fungují v místních jazycích, by měla dosah podpory v zemích Východního partnerství dále zvýšit.

EU bude systematictěji spolupracovat s **think tanky, jež se zabývají Východním partnerstvím**. Tímto se podpoří iniciativy těchto zemí v oblasti vzdělávání a zvyšování povědomí, jež zajistí, že obyvatelé budou lépe informováni, a budou tudíž pravděpodobně více nakloněni rozvojovým reformám.

EU má v úmyslu posílit své **partnerství s mezinárodními finančními institucemi** a lépe využívat možnosti, které nabízejí záruky EFSD. Cílem je posílit odolnost našich partnerských zemí a povzbudit soukromý sektor a zároveň dodržovat závazky vyplývající z dohod o přidružení a jiných dvoustranných dohod.

EU rovněž posílí společnou odpovědnost a partnerství mezi zeměmi EU s cílem zvýšit podporu ambiciózního programu reforem. Tímto způsobem mohou partnerské země využívat odborných znalostí a zkušeností EU.

6. ZÁVĚR A DALŠÍ KROKY

Z nedávne strukturované konzultace jasně vyplynulo, že další úspěch Východního partnerství bude záviset na zvýšení společné **odpovědnosti**, posílení **ambiciózního** programu reforem a **řešení společných výzev**. Členské státy EU, partnerské země a občanská společnost nesou společnou odpovědnost za zajištění pevného a relevantního partnerství, které bude přínosné pro celou společnost. Společný závazek k tomuto novému přístupu bude přínosný pro obyvatele ve všech partnerských zemích a přispěje k **silnějšímu postavení Evropy ve světě**.

Toto společné sdělení navrhuje jako základní cíl posílení **odolnosti**, přičemž EU, její členské státy a partnerské země budou spolupracovat na dosažení následujících dlouhodobých politických cílů pro Východní partnerství po roce 2020:

- společně za odolná, udržitelná a integrovaná hospodářství,
- společně za odpovědné instituce, právní stát a bezpečnost,
- společně za environmentální odolnost a odolnost vůči změně klimatu,
- společně za odolnou digitální transformaci a
- společně za odolné, spravedlivé a inkluzivní společnosti.

Evropská rada, Evropský parlament a Rada se vyzývají, aby podpořily toto společné sdělení, které bude předloženo rovněž Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Bude rovněž projednáno s partnerskými zeměmi s ohledem na summit Východního partnerství v červnu 2020.

Na **summitu Východního partnerství** bude udělen mandát k vypracování nového souboru konkrétních cílů, které navážou na stávající program, aby mohla být doporučení uvedená v tomto dokumentu zavedena do praxe. Utváření budoucích cílů pro období po roce 2020 bude proto klíčovým úkolem v druhé polovině roku 2020.